

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homo Christianus In Sua Lege Institutus. Sive Discursus Morales

Qvibus Totvm Hominis Christiani Officivm Explicatvr; Quídque is fugere,
quid agere debeat, quàm exactiſimè traditur

Segneri, Paolo

Augustæ Vindellicorum ; Dilingæ, 1695

Discursus XII. Peccatum hominem etiam temporanea infelicitate Miserum
facit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45988](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45988)

re non possum, quam solum illis Ecclesiastici verbis vos admonere:

Eccel. Fili, in mortuum produc lacrymas.

38. 16. Abundantes guttulo elicite lacrymas, ut tam magnam defleatis mortem. Sanctus Augustinus dicebat, neminem debere sine penitentia & lacrymis ex hoc Mundo abire. Nihilominus, si innocentes estis, ab his lacrymis vos eximo, sed si mortis anima à vobis plus saepe illata Rei estis, pro quo justiores servatis lacrymas?

In mortuum produc lacrymas: Has igitur producite; in hunc enim finem ex à Deo vobis datae sunt, ut stragem animae vestrae peccato illatam deploratis. Sed non sufficiat vobis parum tantummodo flere; paucæ enim guttæ huic funeri non sunt proportionatæ. *Fac suum secundum meritum ejus.* Mortem animæ deplorate, quemadmodum vitæ illius perditæ meritum deposcit; quod si Angeli sufficientes pro hoc planctu non habent oculos, nunc

tam amare pro vobis Reptes, saltem imposterum vitam Gratiae cari curâ custodite. *Apoc. 2. 2. Si quis ad mortem gressa pro justitia.* Si necesse esset, pro anima vitâ salvandâ vitam corporis exponere, hanc etiam hilari animo profundite. Beata Mors, quæ vitæ immortalis esset principium! Atamen rarus erit calus, ut, ne peccetis, mori cogamini. Quamobrem viriliter pro conservanda animæ vitâ pugnatæ, quam nemo aliis vi vobis eripere potest. Si ex peccato, vos estis, qui tentationes cedentes illam occiditis. Et vos illam velletis occidere, & quod videtur incredibile, etiam aperta illam occidere oculis? O quam melius foret natum non esse, quam ad mortem antiquo nihilo peccetis, sibi ipsi adsciscendam natum esse.

Bonum erat ei, si natus non fuisset homo ille.

DISCURSUS XII.

Peccatum hominem etiam temporanea infelicitate Miserum facit.

Nihil infelicius est muliere viduâ; vix orbata est marito, statim quasi vitis, quæ fulcro privata in terram prolabitur, à quovis proculcatur. Alius litem illi intemat, alius reddendis rationi-

bus illam terret; hic exactionibus illam premit; ille fingit credita; alius alio modo illam vexat, affligit & minatur, & hæc omnia patitur, quia defest, qui illam defendat. *Venit & non parcamus vidua.* O misera peccatoris anima! tu es illa derelicta vidua, tuo destituta fulcro, quod est Deus.

I.

Deus. Verum viduitas tua exiguam
meretur compassionem; non enim
naturæ necessitas, sed voluntatis tuæ
malitia inextimabilis conjugij tui ne-
zum rupit. At vix ab excellenti hoc
Sponso tuo separata es, quocum per
gratiam unita eras, jam omnes con-
tata te inlurgunt, dicentes: *Deus dereli-
quit eum, persequimini & comprehen-
dit eum, quia non est, qui eripiat.* Sal-
tem ad malum tuum oculos aperito,
& si non tristaris de Sponso perduto,
saltem maximum damnum tibi cor-
di sit, quod à tam fatali divortio in te
redundat. *Scito, & vide, quia malum
& amarum est, reliquiste te Dominum
Deum tuum.* Quis scit, an non loc
minis sublime, sed tamen magis sensi-
bile morivum ad vos ab amore iniqui-
tatis absterrendos vim habiturum sit.

II. David Propheta explicans
damna, quæ peccator à malitia sua re-
cipit, aliqua nobis tanquam vestem,
à qua circumdatur, & foris tegitur,
quædam tanquam aquam nobis pro-
ponit, quæ ut que ad viscera intus pe-
netrat: *indasi maledictionem sicut ve-
stimentum, & intravit sicut aqua in
interiora ejus.* Quo vult significare,
hominem ab aliquibus peccati effe-
ctibus in bonis externis affligi, quæ
vestibus comparantur, & in totidem
mala convertuntur. Ab aliis incrin-
fescè in bonis interioribus homini pro-
priis, id est, vitam rationalem con-
cernentibus cruciari, quæ aquæ com-
parantur, à qua non solum vestes ho-
minis in eam immersi tinguntur, sed
etiam interiora omnia penetran-
tur.

III. Incipiamus à primo, facia-
musque quali fasciculum ex omnibus
bonis externis, sanitatis, opum, ho-
noris, dignitatis: ajo, hæc omnia à
peccato eripi. Pro confirmatione hu-
jus, quod dixi, quero ex vobis, quis
est, qui omnia hæc mala nunc domi-
nantia in Mundum invexit? Profe-
cò nemo alius, præter primi homi-
nis, id est, Adami, peccatum *DEUS*
*fecit hominem rectum, & ipse se in sinu-
tis misuit questionibus.* Deus fecit
hominem Dominum sui ipsius, &
Dominum omnium reliquarum crea-
turarum, ipse verò tam stultus re-
bellando contra DEUM, pacificam
suam earum possessionem amittens
millenis se intricavit litibus, quibus
pro recuperanda illa subjacet. Si er-
go Peccatum à principio fuit nefarius
ille hostis, qui Mundum in exordio
suo tam fœdè depopulatus est, seque
quasi in fronte innumerabilium ca-
lamitatum exercitus collocat, qui-
bus affligitur; eritne difficile vobis
judicare, consequenter ab ipsomet
peccato omnia mala in privatas fa-
milias vestras introduci posse? Jam
scitis, quodvis peccatum actuale eos-
dem proportione quadam in peccatore
operari effectus, quos originale in
genere humano produxit, quod jam
læpius dixi. Ideoque sicut peccatum
originale non solum animæ damnum
intulit, eam privando gratiâ, sed eti-
am corpori, morti illud, morbis,
laboribus, doloribus & paupertati
subjiciens, sic peccata actualia non
solum in bonis spiritualibus, sed et-
iam

*Eccl. 7.
30.*

*S. Th. 2.
2. q. 164.
at. 1. 2.*

NERI
ristianus

jam corpus in temporalibus affligunt.

IV. Hec est igitur verissima omnium miseriarum nostrarum origo; licet homines tam turbidi hujus Nili fontes nolint inquirere, qui tanto calamitatum gurgite terram nostram inundant. Nos malorum nostrorum causam modò huic; modò illi imputamus; vicinis, qui nos oderunt; conlanguineis, qui nobis invident; Dominis, qui insidias nobis tendunt; Dæmoni, qui nos persequitur; & quando aliud dicere non occurrit, incusamus fortunam, quæ nunquam extitit, nec unquam alibi, quàm in stultorum cerebro extabit. At omnium calamitatum nostrarum causa non est aliud, quàm peccatum. *Justitia elevat Gentem*, DEUS est, qui loquitur, *miseros autem populos facit peccatum*. Quando in aliquo Templo, in quo propter solennitatem magis est hominum concursus, truditur, & vix non ab hominum multitudine obruitur, ei qui vobis vicinior est, indignamini, sed non absque injuriâ. Non enim vicinus ille vos trudit & premit, sed à remotioribus ille impellitur & truditur, ut & ipsi locum habeant. Ipse aliter facere non potest, trudit, quia truditur, pellit, quia pellitur. Ita & nos immeritò de calamitatibus nostris dolemus, & querimus. Egestas, lites, calumnia, contumelia, morbi, bella, grandines, annona caritas, pestis nos premunt; quia illæ quoque ab indomabilis iniquitatis nostræ impetu contra nos concitantur. *Miseros facit Popu-*

Proverb.

14. 34.

los peccatum. Ista maledicta peccata impellunt tam gravia contra nos mala, & quemadmodum alias. Respublicas Regna & Monarchias everterunt, & putatis, illis esse difficile privatum aliquam domum prostrere? At ignari peccatores interim primæ originis malorum suorum originis non recordantur. Charissimi, introduce pietatem, & religionem in domos vestras, simulque omnia bona introducturi estis; ejicite iniquitatem, omniaque simul mala ejectionis estis. *Justitia elevat Gentem, miseros autem facit Populos peccatum*.

V. Nicephorus refert in sua historia, Phocam Imperatorem, cum videret, summo omnibus se esse odio, ut vitæ suæ consuleret, Palatium suum velut castrum munivisse, & quibuslibet insultibus inexpugnabile reddidisse. Verùm dum erigerentur muri, magnòque fervore destinatis vallibus & fossis perficerentur, nocte concubiâ vox hæc terribilis à mari allapsa est: Cessa, cessa ab opere, quod meditatis, Imperator! *Si vel ad castrum muros educas, intus cum summalibus mibus capiti facilius est*. Atque ita factum est. Eodem quippe die, quo fabrica est absoluta, capitur Imperator, vitæque & Regno exiit; propriis doctus calamitatibus, non aliam magis cavendum esse hostem, quàm peccatum, utpote generale sociis universi excidium.

N. Verùm hic observare oportet pro majori tantæ veritatis intelligentiâ, non semper peccatum a similibus imm-

immediatè suam sequi pœnam. Imò licet pœna sit umbra culpæ, non tamen in hoc naturam umbræ imitatur; quia communiter longiùs distat à corpore, à quo producitur. *Significasti quasi in saculo delicta mea.* Inquit Sanctus Job. Deus non semper numeratà solvit pecunià, sed plurima in libram creditorum refert. Peccata singula in sacculum reponit, mensurâque completâ, de omnibus deinde pœnas sumit. Quòd si enim in omnibus aliis operibus suis, divina providentiâ non solum pondus, numerum & mensuram servat, juxta illud: *omnia in mensurâ & numero & pondere disposuisti*; quis audebit affirmare id ab ea in puniendo non etiã observari? Sanctus Augustinus hanc veluti in dubitatem tenet veritatem, vultque eam in plurimis Scripturæ locis à Deo ipso doceri, præsertim tunc, quando Abrahamo pro posteris suis promittit Palestinam, ita tamen, ut non citiùs eâ potiretur, quàm Amorrhæi (completo peccatorum suorum numero) post quadringentos annos tam opulentâ regione spoliari mererentur. *Necdum enim completa sunt iniquitates Amorrhæorum.* Quòd adhuc clariùs ostendit Christus in Evangelio, dum excidium Hierosolymitanum prædixit, subjunxitque non quasi præciperet, sed quòd permitteret: *Et vos implete mensuram Patrum venientium.* Quis diceret, tantummodo complete peccata, quæ adhuc delinunt peccatorum numero in avis ventis, ut ultimum attingant terminum, quem vindex Dei Justitiæ ex-

spectat. Neque ideo numerus iste semper est æqualis. Sed Deus non nullos statim in peccati admissi principio, alios in medio cursu, alios ne media quidem scelerum abominandorum completa parte castigat. Et hoc ipsum de pœnis publicis dicendum est. Aliquando longissimo tempore Deus civitatem quandam, Populum, Provinciam exspectat, nonnunquam etiã in pervertitatis initio peccantes arrepto flagello percutit. Quomodocunque res accidat, serius sive citiùs pœna sumatur, nihilominus semper peccatum illius causa est, sive prolongetur, sive veloci aut lento passu infligatur. Non statim quia perforata est navis; submergitur, sed postquam aquâ repleta est, fundum petit: nihilominus propter foramen, quod in carina patet, submergitur. *Miseros facit Populos peccatum.* Quamobrem si Prophetam interrogaveritis, quid sit divina Justitiâ, respondebit, esse virgam oculis referentem, ut super peccatores vigilet, omnesque illorum iniquitates numeret, minutimque modum, tempus & pœnæ mensuram observet. *Virgam vigilentem ego video.* Jerem. 1. 13. Stolidi peccatores tibi persuadent, Deum dormire, nec, quia tardat, unquam punire; sed exspectent solummodo, certò enim veniet. *Si moram fecerit, exspecta illum; quia veniens veniet, & non tardabit.* Quòd si aliquando tardet, tantò graviùs ejus adventus sentietur. Sagittarius quanto altius tentum tenet arcum, tantò animosiùs deinde excutit sagittam. 2. 3.

T VII.

INERI
ristianus.

VII. Interim vel inter stellas calamitatum nostrarum origo indagatur. In cœlo ajunt, esse domum mortis, constellationesq; benignas à malignis distinguui. O stultos homines, qui non Deo, sed potius aliis deceptoribus credunt, aut saltem deceptis! Ecce verissimam Theologiam. Stella maligna est peccatum. *Cœcidit de cœlo stella magna, ardens quasi facula*, inquit S. Joannes, & nomen stelle dicitur *Absinthium*. Apertissimè iniquitas vocatur stella absinthij, ut nobis significetur, stellam tam horrendam in aère accendam, suam habere originem, aut ut melius dicam, suas radices hic in terra, è cujus vaporibus in altum subleuatis illa formatur; non ideo tamen quidquam de stella, præter solam apparentiam, non aliter ac cometa, retinet, cum sit alioqui pœnæ tam temporalis, quàm æternæ refertissima. Quare si me interrogeris, ecquando tandem tribulatio domum vestram sit invasura? Respondebo, quamprimum præfixa peccatorum vestrorum mensura completa fuerit. Postquam Carolus VII, Rex Franciæ Regnum suum à subjectione Angliæ Regis liberavit, Centurio Anglicanus navim concedens in patriam rediturus, per ludibrium à Gallo quodam interrogatus, quando rediturus esset? prudenter respondit; quando peccata vestra nostris erunt majora. Quod si ex me quaesieritis, quando afflictio, jam premens domum vestram, sit migratura, omnesque secum infirmitates, discordias, dissensiones, tamque pertinaces contentiones ablatura, & ego dicam, quando peccatum

inde migrabit. *Miseros facis populus peccatum*. Christus Dominus interrogatus à Sancta Brigitta, an antiqui Christiani loca Sancta à Saracenis occupata sint recuperari? respondit, tunc ea recuperanda, quando Saracenenorum peccata erunt peccatis Christianorum graviora. Ita profecto lares habet. Attamen homines hoc libi non persuadent, putantque peccatum tanquam catellum! Melitensem in sinu fovendum esse, cum in veritate sit Monstruosus Draco, terram immensis devastans stragibus.

VIII. Sed quid necesse est, ut patribus hanc veritatem demonstrare coner, cujus claritas passim in Scripturis divinis elucet? Hec enim omnium tam publicatum, quàm privatorum calamitatum causa, communiter peccato in sacro Codice imputatur. Siccitates, sterilitates, annonæ difficultates, non à malevola Saturni constellatione, ut quidam sibi imaginantur, nec à malefico Modulo capite, sed ab obstinata peccatorum multitudine proficiuntur. *Posuit terram fructiferam in saluginem à malitia inhabitantium in ea*. Vera igitur Regiorum ruinæ causa, dissensionumque, & devastationum Provinciarum, in de sequentium, non in quinto cœlo querenda est, nec illarum auctor Merculari debet, qui culpâ vacat; in terris illa inter injustitias, à quibus hodie tantopere pervertuntur tribalia, indaganda est; inter irreverentias, quæ adeò in Templis increbrosum, inter invidias, quæ Aulas pervertunt, inter nimia onera, quibus pauperes affe-

que opprimantur. Regnum à gente in
genem transfertur propter iniquitatem,
& iniquitatem, & contumelias, & dixer-
unt deus. Si Populus Christianus in via
Dei ambulasset, habitasset usque in
pace sempiterna. Si qua similiter plu-
rimorum iniquitate mortis est causa;
Imperas illorum est, inquit Salomon:
Timor Domini apponit dies, & anni im-
probum breviantur. Sanctus Tobias
Seculo in contem congerens omnium
contumeliarum, ignominiarum, decisio-
num, opprobriorum, devestationum,
& interfectionum, exhortationumque to-
tam hunc materiarum cumulum pecca-
torum tanquam unico auctori attribuit.
Quonia non obedimus praeceptis tuis,
sed traditi sumus in derisionem & cap-
tivitatem & mortem, & in fabulam
& in improperium omnibus nationibus,
in quibus dispersisti nos. Quid jam desi-
deratis amplius? Solum vigesimum
octavam caput Deuteronomij legite,
loventisque Deum tot sagittis statuis-
se perlequi hoc peccati monstrum,
quot possibilia sunt in hoc Mundo ma-
la. Si audire nolueris vocem Domini
Dei tui, inquit Moyses, ut custodias &
facias mandata omnia ejus, percutiet
te Dominus, morbis, fame & egella-
te, ardore & aestu, sere corrupto, &
rubicine. Tradet te Dominus corru-
entem ante hostes tuos in derelictio-
nem, & contemptum. Maledictus eris
in civitate, maledictus in agro, male-
dictum horreum tuum, maledicta re-
liquia tuae, maledicta uxor tua, male-
dicti filij tui, &c. Omnes istae maledi-
ctiones venient super te, conterent,
in quibusque apprehensum tenebunt,

donec instar tot tigrisum te dilanient.
Et venient super te omnes maledictio-
nes istae, & persequentes apprehendent
te, donec intereas. Deut. 28.
45.

IX. Quid dicitis ad hæc, Charissi-
mi, aut si non vos, quid pro vobis di-
cturi sunt increduli? Dicent, hæc esse
verba comminatoria, quibus Deus
tantum simpliciter nos terrere, non
verò punire velit? Sed hoc cum ve-
ritate affirmari non potest, cum Deus
loquatur de rebus præteritis, de sup-
plicijs jam sumptis, de stragibus jam
editis, quorum causam ait esse peccata
ab hominibus commissa, quemadmo-
dum ostendit, & adhuc in centenis Scri-
pturæ locis ostenderem, si per tempus
liceret. Dicent fortassis; minas has
esse, quibus antiqua legis, quæ timoris
& servitutis erat Lex, cultores Deus
terrueat: Legem novam gratiæ & amo-
ris esse. Neque etiam hoc asserere li-
cet, siquidem Christus ipse in Evan-
gelio suo, antequam infirmos sana-
ret, prius ordinariè illis peccata sua
condonabat. Sic à peccatis prius Pa-
ralyticum è recto dimissum abtolvit,
aliùmque famosum illum triginta
annis languentem. Vade noli pecca-
re, ne deterius tibi aliquid contingat.
Et Sanctus Paulus Apostolus primus
Evangelij Interpres clarissime prote-
stat, morborum incurabilium, fun-
erumque immaturorum causas, quæ
Corinthij experiebantur, illorum
fuisse sacrilegia quibus multi illo-
rum indignè sacram Eucharistiam sum-
mebant. Ideo inter vos multi infirmi
& imbecilles, & dormiunt multi. E
adhuc verbis magis generalibus ad
T 2 Roma-

NERI
RISTIANUS

Luce. 5.
18.

Ioan. 5.
17.

1. Cor. 1.
10.

Romanos scribendo, ita loquitur, *Tribulatio & angustia in omnem animam hominis operantis malum, Judaeis primum & Graeci. Gloria autem, & honor, pax omni operanti bonum, Judaeis primum & Graeco.* Vbi advertere debetis, cum Israelitas in uno alteroq; capite Gentilibus pejores judicasse, in adversitatibus illos pejores judicavit, si erant culpabiles; peccabant enim magis scienter, ideoque gravius (solvã quoad cetera proportione) quæ madmodum jam delinquent Christiani. Pejores quoque judicavit in consolationibus; quia ipsis erant factæ promissiones; alij verò in penis illorum succedere debebant. Quod si ita se res habet, quid dicendi sunt infideles ad hunc meum loquendi modum? Dicent, si Deus olim in puniendo peccato tanto usus fuerit rigore, cur jam ab eo abstinet? Meruo, ne illi ad defendendum mendacium blasphemiam proferant, & perinde, ac si Deus non amplius tanto opere averteretur peccatum; aut quod regimen hujus Mundi, administrationemque pertusus, tandem laxarit. *Eccl. 7. 1. Noli facere mala, & non te apprehendent, inquit Ecclesiasticus; discede ab iniquo, & deficiant mala ab te. Si non fuerint, inter nos peccata, neque etiam poenæ erunt.*

X. Quàm igitur omnino insensati sunt illi Christiani, qui ut bonum propositum assequantur, malè facere, tanquam medium putant, necesse esse! Quàm delirant illi, qui lucris iniquis

suas cogitant augere facultates! quæ longè abeitant à rectitudine multo res illæ, quæ impudicis comæritu familiarum se putant sustentantur! Hoc est cum stultis venentis unguentis velle mederi vulneribus, Autorem, quæ non ita pridem accidit, ex quâ hæc veritas manifestè demonstratur. Maritus quidam re omni familiarum decoctâ, post mortem viduæ mori, præter filiam elegantioris fortunæ, nullam aliam hereditatem reliquerat. Cum hac convenit Mater propositâ illi quodam die utriusque revendi, & vestiendi inopiâ, aliud non superesse remedium, quàm hominem querere, qui sumptus necessarios impeditet. Ad hanc Matris propositionem tam mente capta fuit filia, ut Matris assentiretur. Quare infelix Mater filiam suam pellicem viro nobili dedit, hæc spe fretâ, fore ut utramque aleret, filiaque, ubi aliquando suam libidinem expleret, de congruenti dote provideret. At videte manifestam Dei punitionem. Nobilis oblacionem acceptat, jamque filiâ, in potestate suâ positâ, aiebat, operâ Matris se nullatenus indigere, itaque domo sua illam eiecit. Quare misera hæc inter angustias desperans proficiunt mulieribus se aggregavit, & post aliquod tempus, quasi in ipso nefarii questûs actu subitanè morte extinguitur. En Matrem jam perditam corpore, & animâ. Non multo felicior fuit filia. Hæc postquam aliquot annis in concubinato vixisset, famulo domestico, sed sine dote, ab Hero uxor data est, atque

aque ita execrandi commercij sui
 abominacionem adulterio auxit. In-
 terea Eques ille inhiatatur, vidensque
 se ad extrema deductum, miseram
 ad lectum vocat, eamque sic alloqui-
 tur: Audi, cum perditionis tuæ cau-
 sa tuam, saltem in extremis meis re-
 bus tuis contulam. Vade, accipe
 hanc clavim; ea que istam cistam ape-
 rito, & ex ea tantum pecunie, quan-
 tum tibi placet aut pro dono, aut pro
 dote, aut pro mercede obsequij mihi
 prestari accipito. Madete animo;
 adest tandem aliquando tempus, quo
 femina iniquitate obstetricante opu-
 lentis facultatibus potitur. Ita vos
 castitatis; verum audite rei even-
 tum. Accedit misera cistam, sed
 non à consanguinea effractam inve-
 nit, qui ut fieri solet, magis de mori-
 bundi facultatibus, quam de personâ
 solliciti, magnam hereditatis partem,
 cum tota reposita pecunia vasisque ar-
 genteis jam subduxerant, animâ inte-
 rim ipsius omni ope desitutâ in Dia-
 boli potestate derelictâ. Hoc ipsum
 facinus tantum effecit, ut miser E-
 ques, ubi illud cognovit, ante tem-
 pus diem suum obierit! In majorem
 enim adactus desperationem antici-
 pato in leinfervi pœnas sensit, quas
 paulo post subire incœpit. Et ecce,
 vix mortuus femina apparet, eique
 dicitur ait: Ego damnatus sum;
 Maxima est, quam patior, pœna,
 plus tamen duo præcipue peccata
 me cruciant. Primum est, quod
 illi datâ operâ matrimonio te junxe-
 rim, qui te sustentare non poterat;
 ita ut nunquam è manibus meis elabi-

posses. Alterum est, quod meâ culpâ,
 cum esses honesta virgo, infame facta
 sis prostibulum. His dictis, dispa-
 ruit, an autem saltem aliquo cum
 fructu animæ illius miseræ, ignoro.
 Hoc scio, eam non multo post tempo-
 re propter consuetum faciendi, & co-
 mendi excessum ingenti capitis dolo-
 re prostratam fuisse, eoque consum-
 ptam in juventutis flore palcâ incu-
 bantem exspirasse; octo prolibus
 ostiatim stipem colligentibus post se
 relictis. En igitur pulehrum illud
 lucrum, quod peccato acquiritur:
 ecce divitias, quæ ipsius favore colligun-
 tur; En levamen, quod fami-
 lia præstat! Si filia hæc misera,
 illaque mater multo miserior, Deo
 consisterent, & primo loco (sicut
 ille præcipit) regnum cœlorum, il-
 liusque justitiam, nec non gratiam
 ad hanc impetrandam quaesivissent,
 opportunam illis Deus opem attulis-
 set, & præter Animæ innocenciam
 etiam corporis sustentationem pro-
 curasset, quemadmodum plurimæ
 ipsis multo sapientiores experiuntur;
 ut omnes agnoscant, veram utilitatem
 & profectum ex timore Dei colligi
 debere: ut videant omnes, quia bo- *Eccl.*
 num est obsequi sancto Deo. Verum *46. 12.*
 quia non confidentes Deo, eoque
 contempto, in prævaricatione manda-
 torum ipsius proventus suos stabilire
 voluerunt, idem evenit illis, quod
 Hebræis; qui, cum, ut rempublicam
 jamjam cadentem servarent, Chri-
 stum intercessissent, utrumque per-
 diderunt. Culpâ suâ perdidere
 Messiam, & in pœnam eidem culpæ
 debi-

INERI
 ristianus

UNIVERSITÄTS-
 BIBLIOTHEK
 PADERBORN

debitam Regnum amiserunt. *Temporals perdere timuerunt, Regnum Dei non cogitauerunt, & sic utrumque amiserunt.* Inquit Sanctus Augustinus.

XI. Video nihilominus nonneminem inter vos movere caput, & intra se mullicare: De hoc quod his, quorum meministi evenit, non disputo: attamen hisce temporibus nemo felicius vivit, quam qui peius. Sum, inquit ille, homo inops, & quia vaco rebus meis, omnes me persequuntur: insolens ille, quia cunctis facessit negotium, ab omnibus etiam respicitur. Sum, inquit illa, mulier honesta, & licet dies noctesque laboribus impendam, nihilominus cum rabida fame, non amore jejuniij, sed necessitate coacta, lactari cogor: è contra illa maleferiata, vicinia totius scandalum, non solum necessarijs abundans, & viro & familia de medijs ad vitam sustentandam providet, sed etiam cognatorum plurimos nutrit, O blasphemias, nescio an mendaces magis, an Sacrilegas! Sacrilegas dico, quia ipsam divinam feriunt providentiam; mendaces sunt, quia peccatum felicitatis authorem presupponunt. Ad hoc duo repono responsa, quæ bene apprehendatis velim, eum hodierno Discursui plurimum addant momenti.

XII. Primò itaque absolute nego, verum esse, eum, qui malè agit, semper prosperâ uti fortunâ; aliàs enim ordine inverso tota sacra Scriptura legenda esset, quæ continuò attestatur contrarium; semperque nobis prædicit Calamitates esse sagittas in solâ &

unicâ peccati officinâ excusâ. *Atque* inquit Spiritus Sanctus, *Sanguis tentio, opprèssiones, fames & cruciatu & flagella super iniquos creata sunt.* Non quòd similibus flagellis etiam quândoque Justî non percutiantur; sed quòd aut non tam sæpe, aut tantùm per accidens percutiantur, id est, quia inter malos habitant, quemadmodùm grana tritici inter zizania miscerelcitur; verùm non ex primariâ intentione puniuntur, quasi propter illa hæc mala Mundus subire cogatur, sæpe etiam turres, & consecrati Deo templa à fulmine impetuntur. Sed non sapius illa ipsa nubes, è qua coagulatur, hortendo fragore diffinguntur, dissipanturque? Quòd à turris aut templum aliquod fulmine tangatur, omnes stupent attonitique hærent, eò quòd rariùs hoc fieri soleat. At quando nubes, è qua formatur fulmen, dirumpitur, nemo miratur, cum natura sit conveniens. Idem prorsus contingit in casu nostro. Si Justus aliquis adversis exercetur, nemo non intelligit, id præter ordinariam contingere legem; At si sapius illa sustinere cogitur, nemo compatitur, non nesciens justum esse, ut quæ quis malè comisit, justè luat. *Impietas impij erit super eum. An non advertitis, Deum, ut peccatum omnium adversitatem fontem demonstraret, admirabilem quandam sepius peccatum inter & peccatam voluntatis proportionem esse, sicut est inter causam, & effectum? Non ignoratis totum mundum universali conspurcamento fuisse impuritate.* *Omnia quippe con-*

curis temperat viam suam: Ecce igitur ad universalem hanc generis humani immundiciem elandam, universalissimam quoque Deus misit abolitionem. Post tam horribile supplicium quinque civitates adhuc audent non solum contra pudicitiam, verum etiam modis naturæ omnino contrariis luxuriâ suâ Dei iram in se provocare. Et ecce supra illas ignis è caelo delabitur, & ad impios hosce naturæ profanatores, ipsum elementum naturam mutat, non ab inferioribus ad superiora, sed à superioribus ad ima descendens. Sanctæ Romanæ Ecclesiæ obedientie se subtrahunt Græci, Spiritum Sanctum in cælis, Romanumque Pontificem Jesu Christi in terris vicarium negantes. Et ecce ipsa Sancti Spiritus festiva luce Constantinopolim expugnant Turcæ, indignæque servitutis compedibus confringunt superbos illos, qui debent veritatis subjectioni se opposuerant. Sed hæc aliæque plura proportionis exempla, quæ poenam inter & culpam adduci possent, plûs quam unius auditorum meorum superant capacitatem. Quare talia adferamus, quæ omnes intelligunt. An non communis est apud vos paræmia farina diaboli tota in fursures abit? An non quotidiano in sermone dicere soletis, à malè partis propriam substantiam devorari? Non dubito, plures à vobis mihi posse recenseri casus (quales fortè alicui è vobis contigère) ut ex lucris injusto titulo acquisitis multi non aliud retulerint, quam quòd columba ex aquilinis plumis sibi inne-

xis, hoc est, suis ipsius ruinam. Quot audivistis, & novistis ab alijs ferro interemptos, qui prius alios occiderant? *Qui gladio feris, gladio peribis.* Quid cominius in omnium verlatum ore hoc celebri dicto? An non etiam vos ipsi dicere soletis, uxorem furis non semper latam exhibere frontem? fraudem deceptoris plûs nocere deceptoris quàm decepto; stultos hilaria instituere, sed sapientes iisdem gaudere; prædâ alterius unguibus ceptâ nunquam impunè vesci raptorem. Sed quid huiusmodi significare volunt paræmiæ? Significat similia sapissime accidere; non enim in hoc fundantur proverbialia, quod solum semel, aut iterum fieri solet, sed in ijs, quæ sæpius contingunt. *Proverbum, probatum verbum.* Et in veritate quot vos ipsi novistis familias, quæ aut propter fallum iuramentum præstitum, aut propter fraudulentam litis contestationem, aut propter pia legata non adimpleta, ad incitas redactæ sunt? & quot prostituta vitæ mulierculas post juventutis annos in vitiorum cæno transactos, vidistis tanquam uvas à torculari expressas, tandem in fimo putrefactas esse? Hæc & similia oculis vestris intuemini, summamque cum divinæ providentiæ admiratione etiam alijs recensetis. At nihilominus tam cæci estis, ut dicere non erubescatis, propter acquirenda bona oportet facere mala. Certe Populi in Lydia olim tam erant stolidi, ut inter se non contraherent matrimonia, sed omnibus communes essent mulieres. Quare ut refert Aristoteles,

Albert.
Ap. Aldo.
Ora. 10.
1. l. 1.

NERI
RISIANUS

Pol. 4
2. c. 12.

les, ut filios unius ab alterius filiis dignoscere, formam inspiciant, & secundum faciem, quam variè in hoc aut illo observant, illi cui similiores erant, eos assignant. Quòd si impostertum adhuc aliquis ad eò mente capus inveniretur, qui sibi persuaderi non sinat, pœnam pro Patre suo habere peccatum, unius alteriusve formam invicem conferat, & ex similitudine ingenti, quam statim inter illas agnoscat, sententiam ferat.

XIII. Nunc alterum magis infallibile, & illimitatum do responsum. Fateor, in hoc Mundo sæpe prospera malos, & adversa bonos uti fortunâ. Sed quid inde inferis? Putatisne, forsitan impios propter commissa à se mala abundare bonis. Justosque ob bona, quæ operati sunt, tot malis exerceri? O quantum hallucinamini! Hæc est immensa Dei bonitas, inquit Sanctus Augustinus, hæc est infinita ejus Justitia. Non vult vel unicam actionem bonam suo carete premio, nec ullam actionem relinqui sine pœna. Quoniam verò vix ullus est tam sceleratus, qui non aliquando parum aliquid boni operetur, ideo parum illud boni felicitatem temporali in malis hominibus reperitur premio afficit; nec non etiam parum illud mali, quod in bonis apparet, adversitate temporali castigat.

Enc.

16.25.

Epuloni, *Fili recordare, quia recepisti bona in vita tua, & Lazarus similiter mala.* Num bene intellexistis? non illi dixit, *accepisti*, sed dixit, *recepisti*. Quasi nec epulo in vita sua aliquid bo-

ni, quo fructus est, habere debuisse; neque Lazarus illo affligi malo, nisi aliquid bonum opus in Epulone remunerari, aut iniquitatem aliquam in Lazaro punire Deus voluisset. *Enim dum dicitur: recepisti bona in vita tua, indicatur & Dives ipse bonum quid habuisse, ex quo in hac vita bona receperit.* (quemadmodum doctè respondit S. Gregorius) *rumperetur deinde de Lazaro dicitur, quia receperit mala, profecto monstratur, & Lazarus habuisse malum aliquod, quod progrederetur.* Verissimum est, Turcas cum temporibus nostris multorum Regnarum ruinis suum auxilium Imperium. Verum etiam adhuc diebus nostris insensibilis sunt deliciarum, oblectamentis, & adulatorum hostes. Hoc est illud bonum, quod tanta victoriarum copiâ Deus temporaliter remunerari voluit; eodem modo, quo ut sentit Sanctus Augustinus, magis etiam victoriis, majorem est Romanorum sobrietatem, justitiam & fidelitatem primis illis temporibus remuneratus est. Sic impudica illa mulier, vir ille iniquus quandoque aliquid bonum opus facit; pauperibus promptam largiuntur elemosinam; aliquas recitant preces; diem Sabbathi colunt; Jejunio, & si non aliud faciunt, saltem diebus festis comparant in Ecclesia. Et hoc est illud bonum, quod Deus suo non vult privati premio, secundum illud: *Minanti justitiam merces fidelis.* Et quia bonum est apparatus non realiter (cum in gratia factum non sit) appetente & non solida illud prosperum receperit.

pendit, qualis est mendax huius mundi felicitas. Cumque non ignoret, miseros holce in igne æterno tandem arduos, ut debitis suis in vita absque timore ullo contractis absque remissione ulla latis faciant, ideo parum hoc solatij anticipatò illis concedit, antequam fatalis illa dies tanti luctus principium adveniat. Non nego igitur, peccatores hoc præfenti tempore frui bonis, sed non tanquam peccatores, aut propter peccatum illis fruuntur, propter quod solum pœnas dant, aut dantur sunt; gestiunt, sed velut latro iam ad restim condemnatus. Videmus primarios urbis è nobilitate Viros illi servire, consolari, confortare, lautam præparare cœnam, nec sine magno suo labore per vias publicas ad supplicij locum comitari; illum etiam medium velut Dominum circumdare. An hoc ideo honoris illi & solatij exhibent, quia homicida est? Quia sanguinem fudit? Quia in viis publicis alios expulavit? Quia viatoribus terrori fuit? minime profectò: hoc Christiana charitate impulsu faciunt, quia proximus illorum est. Quare tanquam homini servant, & assistunt, & tanquam latro in furcam agatur, inq; quatuor partes infuse corpus secabitur. Eodem modo toleratum illum aut facinorosam ista Divina Misericordia consolatur, confortat & honorat, non quasi tales, sed velut creaturas suas, non propter malum illud, quod operati sunt, sed propter parum illud boni, quod inter hæc mala tantisper fecerunt, dum interim iustitia tanquam divini honoris tur-

bus jam in inferno supplicium præparavit. Quid nunc igitur dicitis? an propter boni alicujus lucrum oportet facere malum? an nescitis, quam absona, & mendax sit hæc propositio? Imò oportet semper bene facere, quia si Deus etiam boni operis umbram in malis hominibus præmio afficit, quanto magis opera verè bona remunerabitur? Semper oportet abstinere à malo, si enim Deus tantopere leviores culpas punit in iustis, quantas non exigit pœnas ab impiis ob tot & tam enormia illorum flagitia? De cætero receptissima est Sancti Thomæ Doctrina, quæ hoc primum punctum absolvo: Deus tot Justis bona confert temporalia, quot quot novit illis ad ultimum finem, id est animarum suarum salutem consequendam esse proficua. *Tantum dat* *Dem viris iustis de bonis temporalibus, quantum eis expediet ad perveniendum ad vitam æternam.* Quæ doctrina illi Sancti Davidis oraculo est conformissima, ubi inquit: *Timentes Dominum, non minuentur omnes boni;* non dixit, *omni re*, sed dixit, *omni bono*, quidquid enim Deus Iusto alicui ultra salutis suæ utilitatem conferret, non simpliciter illi bonum, sed malum esset. Si illi utile esset, à Deo non negaretur; præsertim si modo debito peteretur, cum jure merito non tantum in futurâ sed etiam in præfenti vitâ, bonis omne bonum, malis omne malum debeant. *Pietas ad omnia, Tim. 4. utilis est, promissionem habens vitæ, quæ nunc est & futura.* Et quemadmodum illi

INFERI
vishanus

S. The.
1. 2. 9.
114. 4.
10.

Tim. 4.
7.
V
illi

illi, quem Deus amat, non plùs confert boni, quàm quantum ei ad ultimum finem consequendum necessarium est, sic etiam non plus permittit, illi evenire mali, Omnia dat ad mensuram, sicut Medicus præbet medicinam; nulli plus offert, quàm necessitas requirat. At cum impiis aliter se res habet. His mala in pœnam infliguntur; quod si ita est, etiam sine mensura immitti possunt, cum nunquam tanta sint in teris mala, quibus majora non mereatur peccatum. Quo posito, quid vobis videtur? An non, ut bene vobis sit, magis prodest esse justos, quàm impios?

S. Thom.

2. 2. 9.

87. 4. 7.

8.

S. Thom.

1. p. 9.

114. ar.

10. ad 3.

XIV. Ecce igitur, an non verum est, Peccatum esse furem illum, qui quovis tempore omnibus nos privat extrinsecis naturæ bonis. Sed posito, quòd etiam omnia illa nobis relinqueret, quid proderet, dum nobis auferit intrinsecam? At hæc illa ipsa sunt, quibus potissimùm nos privat, auferendo, id quod ad eò proprium est hominis, id est, juxta rationem, & non secundùm passionem vivere. Non est pulchra nuptiarum solennitas, licet domus sit pulchra, pulchrum convivium, pulchrum famulitium, pulcher apparatus, pulchræ vestes & gemmarum ornatus, ubi Sponsa fuerit deformis; deest enim, quod est optimum in pulchritudine. Eodem modo, licet peccator sit nobilis, dives, honore & auctoritate conspicuus, sanus, milleque abundet deliciis, si interea citione nigrioreta, a sereno vi-liorem, ipsisque bestiis magis bestialem animam habeat, quàm ratione

felix dici potest? Jam lumine rationis peccatum consideremus. Verum bonum, verus honor, verum autem est illud, quod in fragilibus caducorum corporum nostrorum valis potamus. *Habemus thesaurum in vasculis fictilibus.* Juxta rationem vivere, secundùm honestatis dictamina actiones suas moderari; alteri non nocere, quòd sibi quis ab alio fieri noleret, hic est ille thesaurus in nobis absconditus. Quid igitur prodest esse auro gemmisque cælaturum, multisque conspicuum, si thesaurus, qui erat inclusus, ablatum fuerit? *Primum malum hominis est, esse malum.* inquit S. Joannes Chrysostomus, Etiam si Deus impios non puniat, imò etiam beneficijs afficiat, miserabiles tamen sunt, dum sunt peccatores; quemadmodum miserabilis est infirmus, cum a Medico nihil patiat, sed in molli & florido lecto fovetur. *Etiam non fecit Medicus, ager agros, inquit idem Sanctus Pater.* An lecto vultis, quis post peccatum sit hominis status? Est quasi bestia, imò omnibus peior bestia. In pluribus Scripturæ locis à Spiritu Sancto mox hujus, nunc alterius speciei vocatur bestia; ut demonstret; Peccatorem non simplicem aliquam esse bestiam, sed monstrum ex omnibus bestialitatibus inter alias divitibus, compositum. A Sanctis Marco & Luca in Evangelio Peccatores ob veneni sui malignitatem viperarum vocantur, *Progenies viperarum, quæ demonstravit vobis jugere a serpente*

singularem aliquam metamorphosin aulcultate.

*Sim.
Met.
apud
Siv. 30.
Sept.*

XVI. Diocletiani Imperatoris temporibus Rege Tiridate Armeniam occupante, ad partes illas Sancta quaedam Virgo, Ripsime dicta, refugit, quae ab eodem Diocletiano ubi vis querebatur, ut illi fidem & virginitatem, binos Mundo tunc raros & novos raperet thesauros. At Sancta puella in Scyllam incidit, dum Charibdim fugit. Tiridates admirabilis illius pulchritudinis amore captus, Ripsimis puritatem defendere debebat, eandem depraedari aggressus est. Verum quia nullis eam blanditiis, ut desideriis suis annueret, trahere potuit, amore in odium mutato Sanctam Puellam trucidari iussit. Non multos post dies tota aula venationi insistente, Ecce, in medio cursu, ex improvise Rex Tiridates porci figuram induitur, ita ut omnium oculis Porcus ille conspiceretur. Et quod peius est, externae porci Metamorphosi iungebatur continuè etiam ferocia & sevitia, ut quasi furij infernalibus agitata, dentibus suis propriam carnem rabiose dilaceraret, devoraretque. Sciendum autem est, hunc ipsum Regem aliud enorme admisisse scelus, Aulicorum nempe suorum quendam, cui Gregorius nomen erat, in specum subterraneam serpentibus, omnique animalium venenatorum genere plenam coniecisse, eam ob causam, quod Christi fidem nunquam negare voluerit. Jamque duodecim anni abierant, dum ecce Soror Tiridatis, Cularodura dicta, ob

fratris miseriam extremè afflita, haec verba ex ore viri sole splendidiora, per somnium audit; Gregorium ex illo serpentum cubili extrahite, Tiridatesque liber erit. Fides visioni huius non alia quàm somnio adhibebatur; credebatur enim omnes, Gregorium non tantum mortuum, sed omnino à rabidis bestiis corrosam. Nihilominus nonnulli magnam cum difficultate ad explorandam veritatem missi, Gregorium non solum vivum, sed etiam hilarem invenerunt, & extractum tam ferali specu ad Regiam duxerunt. Rex cum tota Aula sui extra muros Viro Sancto obviam processisset, prostratusque in terram quingruntibus, quae gestibus porcinis, prout potuit, humillimè misericordiam implorabat. Verum Vir Sanctus priusquam pro liberatione adeò insigni apud Deum intercederet, voluit, ut in honorem Sanctae Ripsimae, aliarumque triginta trium ipsius Sociarum Martyrio affectarum, certumque Liplanorum cultum, Templum exsterneretur. Pro qua fabrica, Rex ipsemet operam suam impendens, onera portavit, lapides portavit, qui soli hucusque priorum formae restituti erant; Tandem postquam sexaginta dies jejunasset, cum omni populo suo à Sancto Gregorio Baptizatus fuit, integramque hominis formam recepit.

XVII. Nostisne jam, quae haec inter & hunc Regem adeò detestatum sit differentia? Ego non aliam quàm istam invenio, Rex Tiridates

his porcus erat, porcus intus, & porcus extra; intus porcus erat propter luxuriam, extra propter apparentiam. Lascivi semel tantum porci sunt. Intus porci sunt, & velut porci, qui nihil aliud agunt, quam quod à capite usque ad pedes se defrudent, lavari se putant, inquit Sanctus Petrus, dumque in spurcitijs suis & lordibus natant, in ambrosio mari sibi vagari videntur. *Sus losa in voluta-bris luti.* Adeoque quemadmodum difficile est persuadere porco, eum mundatum non esse, *su losa*, in medio lordium suarum, *in voluta-bris luti*, aut permovere, ut invidet muri pontico suam ab hac sorditate immunitatem; Ita difficile, imò difficilior est homini sensuali persuadere, ut in luxurie sordibus felicem se non æstimet, aut miserum non credat illum, qui tales spurcitijs cane pejus & angue fugit. O quantus igitur est horum sordidorum animalium numerus? certè quandoque tantus est, ut integras urbes in hatas convertant, in quibus vix pauculos palmos à lordibus mundos reperias. Pessimum est, quòd tam lascivi, quàm quicumque scelerati ad vitium adimplendum mente & manibus abutantur, tanquam malarum artium antihicibus simul & instrumentis.

Homo separatus à Lege & Iustitia, est pessimus omnium animalium, quia habet ornamentationem ad explendum concupiscentiam & sensus, quæ non habent nisi animalia. Non imeritò igitur Latio est peccatum, sed læro pessimus, dum homini rectum rationis usum tollit,

illique perversum relinquit; & ut amplius ipsi noceat, non omnino intellectum privat, sed tantum illi relinquit, quantum sufficit ad pejus operandum, quàm ipsamet bestia ratione carentes. *Sapientes sunt, ut faciant mala, bene autem facere nesciunt.*

XVIII. At heu, Peccatores presentibus fallacium bonorum delictijs immergi non considerant mala adhuc hac vita ipsis impendentia. Nec intrinsecis nec extrinsecis terrentur afflictionibus, & licet plura semel à dura Dei virga se percuti sentiant, non tamen inde moventur, potiùs quidvis aliud, quàm Iustitiam divinam certarum pœnarum suarum credere volunt auctorem; & quia flagella negare non possunt, flagellantis manum se nosse dissentent. *Negaverunt Dominum, & dixerunt non est ipse.*

XIX. Charissimi, non ita vos! sed consilium Domini, quod pro utilitate vestra vobis suggerit, sequamini: *Fili, non semines in sulcis iniustitia, & non metes in ea sepiaplum.* Quid arbitramini, quid sit legem Dei violare? est in agro peccati, infortunia, & afflictiones seminare. Injurie illæ, quibus Deum afficitis, auctoritatem ipsius contemnentis, amicitiam ipsius offendentes, obedientiamque debitam excutientes, sulci sunt, quibus infelicem sementem comittitis. Verum quidem est, non semper quartimum pœnam infligi; sed quid refert? Suo tempore pœnas dabit. Non statim, cum semen terræ mandatur, messis colligitur; sed expectatur

Jerem. 4. 22.

Jerem. 5. 12.

Eccl. 7. 3.

INERJ
ristianus

tur, donec ad maturitatem excreverit, *metes ea* : interdum pœna comes est culpa, quemadmodum rebelles in cœlo Angeli experti sunt, qui vix seditione inceptâ, statim ad orbem præcipitati fuêre. Quandoque peccatum comparatur vocali Echo, quæ promp-

11. 59. 12. *peccata nostra responderunt nobis.* Aliàs communis pœna claudo sequitur, pede. Quandoque culpa similis est sementi, quæ suo tempore mature-

Job. 4. 8. *seminant dolores, & metunt eos, flante Deo perisse.* Quare nolite peccato unquam fidere, neque dicatis, *hoc solum admittam, & de eo subinde me or-*

2. Reg. 14. *ram facer dotæ veum agam.* Quis scit, an non propter hoc solum Deus te sit puniturus, & fortè subito? Quis unquam putasset unicum Iolum & tam leve

Davidis peccatum, quale erat simplex quædam vanitas, illico septuagies mille hominum interfectione totam toti Regno stragem illaturum, & tamen reip̃a intulit. Et licet Deus propter solum hoc peccatum hominem non statim puniat, certi est, impune hoc illi non futurum, *Quia in uno peccaverit, multa bona perdit.* Inquit Ecclesiastes. Non tempore na vice omnia perdet, sed perditurus est suo tempore. *Multa bona perdet.* Quare ne seminemus in sulcis iniquitatis, statuamusque in latibus Justitiæ & in benedictione, id est in meritum abundantia à bonorum operum copiâ progerminatorum, sementem nostram abscondere, atque ita digni efficiemur, ut quondam profectu benedictionem illam, hoc est præmiorum æternorum abundantiam colligamus, *Qui seminant de benedictionibus, de benedictionibus & metent.*

DISCURSUS XIII.

Ex bonorum Operum jaçtura ostenditur, quam grande malum sit Peccatum.

I. Inter rœnas Pharaon à DEO inflictas nulla aded illius fregit, pertinaciam, quam cædes primogenitorum. Cor illud contumax ad flagella obduruerat, sicut sub commentibus pedibus prostratum obtusecit cœnum. Quare licet nunc virgas in

serpentes mutari, nunc aquam in sanguinem converti, jam ex impetivolo diem obtenebrescere, jam æcerum muscis, & culicibus dentari, terram ranis & locustis obtegi, cœlum fulminibus, grandine, & tempestatibus reboare viderit, nihilominus Dei mandato contumaciùs, quàm unquam restitit, tantis jam ante afflictionibus

P SEC
Homo